

Opravična št.:

U-I-70/19, Up-825/17

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2019:U.I.70.19

Akt:

Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. VIII Ips 138/2017 z dne 20. 6. 2017 v zvezi s sodbo Višjega delovnega in socialnega sodišča št. Psp 28/2017 z dne 2. 2. 2017 in s sodbo Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani št. V Ps 1132/2016 z dne 25. 10. 2016

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 44/14 in 102/15) (ZPIZ-2), 1. odst. 39.a čl. in 5. odst. 39.a čl. v zvezi s 6. odst. 140. čl.

Izrek:

Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. VIII Ips 138/2017 z dne 20. 6. 2017 v zvezi s sodbo Višjega delovnega in socialnega sodišča št. Psp 28/2017 z dne 2. 2. 2017 in s sodbo Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani št. V Ps 1132/2016 z dne 25. 10. 2016 se ne sprejme.

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti prvega odstavka 39.a člena in petega odstavka 39.a člena v zvezi s šestim odstavkom 140. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 44/14 in 102/15) se zavrže.

Evidenčni stavek:

Pobudnik nima pravnega interesa, če ne izkaže, da izpodbijana določba neposredno posega v njegov pravni položaj.

Ustavno sodišče ustavne pritožbe ni sprejelo v obravnavo, ker niso izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču.

Geslo:

1.5.51.2.3 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku odločanja o ustavni pritožbi - Nesprejem, ker je zadeva majhnega pomena.

1.5.51.1.2.1 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku abstraktne presoje - Zavrženje pobude - Ker ni pravnega interesa.

1.4.51.4 - Ustavno sodstvo - Postopek - Procesne predpostavke (v vseh postopkih razen v postopku ustavne pritožbe) - Pravni interes za vložitev pobude.

Pravna podlaga:

Člen 25.3, 55.b.2, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:**Dokument v PDF obliki:**

 [U-I-70-19, Up-825-17.pdf](#)

Polno besedilo:

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopkih za preizkus ustavne pritožbe in pobude Dušana Ličine, Ljubljana, ki ga zastopa Odvetniška pisarna LMR, d. o. o., Ljubljana, na seji 27. septembra 2019

sklenilo:

1. Ustavna pritožba zoper sodbo Vrhovnega sodišča št. VIII Ips 138/2017 z dne 20. 6. 2017 v zvezi s sodbo Višjega delovnega in socialnega sodišča št. Psp 28/2017 z dne 2. 2. 2017 in s sodbo Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani št. V Ps 1132/2016 z dne 25. 10. 2016 se ne sprejme.

2. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti prvega odstavka 39.a člena in petega odstavka 39.a člena v zvezi s šestim odstavkom 140. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 44/14 in 102/15) se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju Zavod) je z odločbo z dne 14. 3. 2016 zavrnil zahtevo pritožnika za priznanje pravice do izplačila 20 % starostne oziroma predčasne pokojnine ter z odločbo z dne 13. 6. 2016 njegovo pritožbo zoper tako odločitev. Delovno in socialno sodišče je zavrnilo pritožnikov tožbeni zahtevek za odpravo odločb Zavoda in priznanje pravice do izplačila 20 % starostne pokojnine od 3. 2. 2016 dalje ter izdajo odločbe o odmeri, višini in izplačevanju 20 % starostne pokojnine. Višje sodišče je zavrnilo njegovo pritožbo, Vrhovno sodišče pa njegovo revizijo. Sodišča so sprejela stališče, da zato, ker pritožnik pogoje za starostno pokojnino izpolnjuje z upoštevanjem Zakona o policiji (Uradni list RS, št. 66/09 – uradno prečiščeno besedilo in 22/10 – v nadaljevanju ZPol), ne izpolnjuje pogojev za priznanje izplačila 20 % pokojnine po 39.a členu Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (v nadaljevanju ZPIZ-2), ki za priznanje te pravice zahteva izpolnjenost pogojev po ZPIZ-2.

2. Pritožnik se z navedenim stališčem ne strinja, saj meni, da krši drugi odstavek 14. člena ter 33.

in 50. člen Ustave. Stališča, ki v zvezi s človekovo pravico do pokojnine, varovano po prvem odstavku 50. člena in 33. členu Ustave, izhajajo iz ustavnosodne presoje (odločbi Ustavnega sodišča št. Up-360/05 z dne 2. 10. 2008, Uradni list RS, št. 113/08, in OdlUS XVII, 85, in št. Up-770/06 z dne 27. 5. 2009, Uradni list RS, št. 54/09), naj bi veljala tudi za pravico do izplačila 20 % pokojnine. Ker so sodišča štela, da mu zato, ker pogoje za pridobitev starostne pokojnine izpolnjuje ob upoštevanju pogojev po ZPol, ne gre pravica do izplačila 20 % pokojnine, naj bi mu kršila pravico iz prvega odstavka 50. člena in 33. člena Ustave. Pritožnik meni, da v bistvo oziroma jedro pravice do izplačila 20 % pokojnine poleg pogojev, ki jih je Ustavno sodišče glede bistva oziroma jedra pravice do pokojnine opredelilo v odločbi št. Up-360/05, spada tudi pogoj, da se zavarovanec z izpolnitvijo pogojev za pridobitev pravice do pokojnine ne upokoji, temveč nadaljuje z delom ter pridobi in uživa del pokojnine, ki mu zagotavlja socialno varnost. Pritožnik meni, da gre pri tistih, ki izpolnijo pogoje za starostno upokojitev po 27. členu ZPIZ-2, za enake položaje kot pri tistih, ki so izpolnili pogoje za starostno upokojitev po 399. členu ZPIZ-2. Ker naj bi oboji izpolnili pogoje za pridobitev starostne pokojnine, naj bi obema šla pravica do izplačila 20 % pokojnine. Pritožnik meni še, da mora zakonodajalec, če je v preteklosti zaradi drugačnega položaja, obveznosti, odgovornosti in pooblastil policistov določil, da se ti lahko upokojijo pod ugodnejšimi pogoji, posledično na enak način priznati tudi vse druge pravice, pogojene z izpolnitvijo pogojev za starostno upokojitev.

3. Pritožnik hkrati z ustavno pritožbo vlaga tudi pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti prvega odstavka 39.a člena in petega odstavka 39.a člena v zvezi s šestim odstavkom 140. člena ZPIZ-2. Zatrjuje, da je prvi odstavek 39.a člena ZPIZ-2 v neskladju z načelom varstva zaupanja v pravo iz 2. člena Ustave, drugim odstavkom 14. člena ter 33. in 50. členom Ustave. Peti odstavek 39.a člena v zvezi s šestim odstavkom 140. člena ZPIZ-2 pa naj bi bil v neskladju z drugim odstavkom 14. člena Ustave. Zakonodajalec naj za različno ureditev položaja zavarovancev, ki izpolnijo pogoje za pridobitev pravice do pokojnine po ZPIZ-2, in zavarovancev, ki izpolnijo pogoje po 399. členu ZPIZ-2, glede pravice do izplačila 20 % pokojnine po 39.a členu ZPIZ-2 ne bi imel razumnega razloga. Za spremembo ureditve, uveljavljene z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 102/15 - ZPIZ-2B), naj tudi ne bi bili izpolnjeni pogoji, ki izhajajo iz ustavnosodne presoje v zvezi z načelom zaupanja v pravo iz 2. člena Ustave. Taka ureditev naj bi posegala tudi v pravici iz 33. člena in prvega odstavka 50. člena Ustave. Glede petega odstavka 39.a člena v zvezi s šestim odstavkom 140. člena ZPIZ-2 pobudnik meni, da ZPIZ-2 arbitrarno in brez utemeljenega razloga določa, da Zavod o upravičenosti do izplačila 20 % pokojnine obvešča le tiste osebe, ki v koledarskem letu dopolnijo 58 let starosti. Zakonska ureditev naj bi zato neenako obravnavala tiste, ki izpolnjujejo pogoje za izplačilo 20 % pokojnine, pa niso stari 58 let.

B.

4. Ustavno sodišče ustavne pritožbe ni sprejelo v obravnavo, ker niso izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 64/07 - uradno prečiščeno besedilo in 109/12 - v nadaljevanju ZUstS (1. točka izreka).

5. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti lahko da, kdor izkaže svoj pravni interes (prvi odstavek 24. člena ZUstS). Po drugem odstavku navedenega člena je pravni interes podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.

6. Prvi odstavek 39.a člena ZPIZ-2 ne učinkuje neposredno. V takih primerih se lahko pobuda vloží šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt, izdan na podlagi izpodbijanega predpisa, hkrati z ustavno pritožbo, pod pogoji iz 50. do 60. člena ZUstS. To stališče Ustavnega sodišča je podrobneje obrazloženo v sklepu št. U-I-275/07 z dne 22. 11. 2007 (Uradni list RS, št. 110/07, in OdlUS XVI, 82). Predpostavka za vložitev tako ustavne pritožbe kot pobude v takih primerih je vsebinsko izčrpanje pravnih sredstev. To pomeni, da mora pobudnik trditve o domnevni protiustavnosti ureditve, na kateri temelji odločitev v njegovem primeru, uveljavljati že v postopku pred pristojnimi sodišči. Pobudnik trditve o protiustavnosti prvega odstavka 39.a člena ZPIZ-2 v postopku pred rednimi sodišči ni uveljavljal. Zato ne izkazuje pravnega interesa za začetek postopka za oceno ustavnosti navedene določbe. Ustavno sodišče je zato pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti prvega odstavka 39.a člena ZUstS zavrglo (2. točka izreka).

7. Peti odstavek 39.a člena v zvezi s šestim odstavkom 140. člena ZPIZ-2 ureja obveščanje zavarovancev, ki v koledarskem letu izpolnijo 58 let starosti, o možnosti uveljavitve izplačevanja 20 % predčasne oziroma starostne pokojnine v skladu s prvim in drugim odstavkom 39.a člena ZPIZ-2. Izpodbijana ureditev le posredno vpliva na uveljavljanje pravic zavarovancev iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja. (Ne)obveščanje zavarovancev namreč nima (neposrednega) vpliva na pridobitev in uživanje pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Pobudnik pa tudi ne navaja, v čem bi morebitna ugoditev njegovi pobudi izboljšala njegov pravni položaj. Ker glede na navedeno ni izpolnjen pogoj iz drugega odstavka 24. člena ZUstS, po katerem je pravni interes za pobudo podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj, je treba pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti petega odstavka 39.a člena v zvezi s šestim odstavkom 140. člena ZPIZ-2 zavreči.

C.

8. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena in tretjega odstavka 25. člena ZUstS ter prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik

Vrsta zadeve:

ocena ustavnosti in zakonitosti predpisov in drugih splošnih aktov
ustavna pritožba

Vrsta akta:

zakon
posamični akt

Vlagatelj:

Dušan Ličina, Ljubljana

Datum vloge:

18. 2. 2019

Datum odločitve:

27. 9. 2019

Vrsta odločitve:

sklep

Vrsta rešitve:

nesprejem ustavne pritožbe
zavrženje

Objava:**Dokument:**

US32072